

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	17
GİRİŞ	21
I. KONU VE AMAÇ.....	21
II. TERMİNOLOJİ: SINIRLAMA KAVRAMI.....	23
III. KAPSAM VE SİSTEMATİK	24

BİRİNCİ BÖLÜM

SINAI MÜLKİYET KANUNU ÇERÇEVESİNDE TASARIM HAKKININ GENEL ESASLARI

I. KANUN'UN SİSTEMATİĞİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ	27
II. SMK UYGULAMALARINA ETKİ EDEN ULUSLARARASI METİNLER VE AB TASARIM MEVZUATI.....	29
A. Sınai Mülkiyetin Korunmasına İlişkin Paris Sözleşmesi	29
B. Bern Sözleşmesi'nin SMK Uygulamalarına Dolaylı Etkisi.....	30
C. Ticaretle Bağlantılı Fikrî Mülkiyet Anlaşması.....	32
1. Genel Olarak.....	32
2. Tasarım Hakkına Getirilen İstisnaların Kapsamı ve Yorum Kuralları	33
3. Dar Yorum Kuralının İstisnalar Dışındaki Sınırlamalara Uygulanabilirliği.....	34
D. Locarno Anlaşması	36
E. Lahey Anlaşması	36
F. AB Tasarım Mevzuatı.....	37
III. TASARIM KAVRAMI VE İLGİLİ KAVRAMLAR	39
A. Tasarım Kavramı.....	39
B. Ürün Kavramı	40
1. Genel Olarak.....	41
2. Ürün Kavramına Dâhil Unsurlar	42
a. Birleşik Ürünler ve Parça Ürünler	42
b. Birden Çok Nesnenin Bir Arada Algılanan Sunumları ile Setler ve Takımlar	44
c. Ambalajlar.....	45
d. Grafik Semboller ve Tipografik Karakterler.....	46

3. Ürün Kavramından Hariç Tutulan Unsurlar.....	47
C. Görünüm Kavramı.....	50
IV. TASARIM HAKKININ KAZANILMASI	53
A. Tasarım Hakkının Tescil Yoluyla veya Tescilsiz Olarak Kazanılabilmesi.....	53
1. Tasarım Tescil Süreci	53
2. Tescilsiz Tasarım Hakkının Kazanılmasında İlk Kez Türkiye’de Kamuya Sunma Şartı	55
B. Tasarım Hakkının Kazanılmasında Yenilik ve Ayırt Edicilik Kriterleri.....	57
1. Yenilik.....	58
2. Ayırt Edicilik.....	60
C. Tasarım Hakkının Kazanılmasında Tasarımcıya ve Hak Sahibine İlişkin Kriterler – Yapay Zekâ Tasarımlarının Korunması	62
V. TASARIM HAKKININ SAĞLADIĞI YETKİLER VE İHLAL HÂLİNDE İLERİ SÜRÜLEBİLECEK TALEPLER	66
A. Tasarım Hakkının Sağladığı Yetkiler	66
1. Tasarım Konusu Ürün Üzerindeki Münhasır Yetkiler	66
a. Üretim	67
b. Satış ve Diğer Yollarla Piyasaya Sunma	68
c. Sözleşme Yapmak İçin Öneride Bulunma	69
d. İthalat	70
e. Ticari Amaçla Kullanma	71
f. Ticari Amaçla Elde Bulundurma	72
2. Tasarım Hakkı Üzerinde Gerçekleştirilebilecek Hukuki İşlemler	73
a. Lisans.....	73
b. Devir ve Diğer Hukuk İşlemler	74
B. Tasarım Hakkına Tecavüz Hâlinde İleri Sürülebilecek Talepler	75

İKİNCİ BÖLÜM

TASARIM KORUMASININ KONU BAKIMINDAN SINIRLARI

I. SINIRLAMALARIN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	79
II. KORUMA DIŞI BIRAKILAN GÖRÜNÜMLER.....	80
A. Kamu Düzenine veya Genel Ahlaka Aykırı Tasarımlar	81
1. Kamu Düzenine Aykırılık	81
2. Genel Ahlaka Aykırılık	85
B. Belirli İşaret, Arma, Nişan veya Adlandırmaların Uygunsuz Kullanımını İçeren Tasarımlar	88
C. Ürünün Teknik Fonksiyonunun Zorunlu Kıldığı Görünüm Özellikleri.....	90
1. SMK Kapsamında Teknik Zorunluluk Sınırlaması: Sübjektif Tarihî Yorum.....	91

2.	Teknik Zorunluluk Sınırlamasının AB Hukukuna Uyum Hedefleri Doğrultusunda Yorumu	93
a.	Doceram Kararı Öncesinde AB Üye Devletlerinin Teknik Zorunluluk Sınırlamasına Yaklaşımları	93
b.	ABAD Tarafından Doceram Kararında Benimsenen Görüş	94
c.	ABAD Tarafından Papierfabriek Doetinchem Kararında Benimsenen Ölçütler	96
d.	ABAD Kararlarının Değerlendirilmesi ve Türk Hukukuna Yansımaları	97
D.	Birleşik Ürün Parçaları Bakımından İlave Sınırlamalar.....	102
1.	Normal Kullanımda Görünmeyen Birleşik Ürün Parçaları	102
a.	Genel Olarak	102
b.	Normal Kullanım Kavramının Yorumu ve Son Kullanıcının Değerlendirmedeki Rolü	104
c.	Görünür Olma Şartının Gıda ve Sarf Malzemeleri Bakımından Uygulanabilirliği	110
2.	Bağlantı Sağlamak İçin Belirli Biçim ve Boyutlarda Üretilmesi Zorunlu Olan Parçalar	112
a.	Sınırlamanın Amacı ve SMK m. 58/4-b ile İlişkisi	112
b.	Sınırlamanın Konusu Olarak Must Fit Parça Tasarımları	114
aa.	Mekanik Olarak Monte Edilme veya Bağlanma Koşulu	114
bb.	Teknik Açıdan Zorunlu Olarak Belirli Bir Biçim ve Boyutta Üretilme Koşulu	116
c.	Modüler Sistem İstisnası.....	119
III.	SINIRLAMALARIN ETKİSİ	121
A.	Tescil Başvurusunun Reddi veya Hükümsüzlüğü.....	121
B.	Tasarımın Korunabilir Olmadığının Tecavüz Davasında Savunma Olarak İleri Sürülmesi.....	124
C.	Sınırlamanın Düzenlenme Amacını Aşan Hususların Tecavüz Davasında Savunma Olarak İleri Sürülememesi: Görünürlük Şartı Özelinde Değerlendirme	125

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TASARIM HAKKININ ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE KARŞI İLERİ SÜRÜLEBİLMESİNİN SINIRLARI

I.	SINIRLAMALARIN HUKUKİ NİTELİĞİ	127
A.	Sınırlamaların İstisna Olması ve Hukuka Uygunluk Sağlaması.....	127
B.	Sınırlamaların Sözleşmeyle Bertaraf Edilebilmesi Hakkında Değerlendirme	129
1.	Genel Olarak.....	129
2.	İstisnalar Özelinde Değerlendirme	132

II. SINIRLAMAYA KONU FİİLLER	136
A. Özel Amaçla Sınırlı Kalan ve Ticari Amaç Taşımayan Fiiller	137
1. Genel Olarak	137
2. SMK m. 59/1 Hükmü ile Uyumsuzluk Sorunu	138
B. Deneme Amaçlı Fiiller	140
C. Eğitim veya Referans Amaçlı Çoğaltmalar	142
1. Eğitim Amaçlı Kullanımların Kapsamı	142
2. Referans Kavramının Alıntı Kavramı ile İlişkisi ve Referans Amaçlı Kullanımların Kapsamı	143
3. Dürüstlük Kuralına Uygunluk ve Normal Kullanımın Tehlikeye Atılmaması Koşulu	148
4. Kaynak Gösterme Koşulu ve Kaynağın Kim Olduğu Sorusu	149
D. Yabancı Deniz ve Hava Taşıt Araçları İçin Serbest Bırakılan Fiiller	150
1. Düzenlemenin Amacı	150
2. İstisna Kapsamındaki Fiiller	151
3. Taşıtın Türkiye’de Geçici Olarak Bulunması Koşulu	152
E. Birleşik Ürüne Orijinal Görünümünü Geri Kazandırmaya Yönelik Onarım Amaçlı Fiiller	152
1. Genel Kapsam	152
2. Düzenlemenin Amacı	154
3. Yedek Parça Piyasasına Yönelik Düzenlemelerde Ülkelerin Yaklaşımlarını Belirleyen Temel Faktörler	155
4. Sınırlama Konusu: Must Match Parça Tasarımları	160
5. Onarım Amacıyla Gerçekleştirilebilecek Fiiller	162
6. Yanıltıcı Olmama Koşulu	164
7. Sınırlamanın Uygulanmasında Üç Yıl Kuralı ve Eşdeğer Parçalar Bakımından Süresiz Serbestî	165
a. Üç Yıl Kuralı ve Bu Kurala Yönelik Eleştiri	165
b. Bakanlıkça Yayımlanacak Listede Yer Alması Öngörülen Eşdeğer Parçalara Sağlanan Süresiz Serbestî	167
F. Önceki Kullanımdan Doğan Hakkın Kapsamındaki Fiiller	172
1. Genel Olarak	172
2. Sınırlamanın Koşulları	175
a. Tescilli Tasarımın Koruma Kapsamına Girme ve Bağımsız Olarak Geliştirilme	175
b. Ülke İçinde İyiniyetle Gerçekleşen Ticari Kullanım veya Hazırlık	176
3. Önceki Kullanımdan Doğan Hakkın Sınırları	179
a. Önceki Faaliyetlerle Sınırlılık	179

b. İşletmenin Makul İhtiyaçlarını Giderecek Ölçüde Kullanım	180
c. Hukuki İşlem Yasağı	181
4. Önceki Kullanımdan Doğan Hak Kapsamında Piyasaya Sunulan Ürünleri Edinen Üçüncü Kişilerin Fiilleri	184
5. Sicile Kayıt ve Bültende Yayın Koşuluna Yönelik Eleştiri	185

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARININ DOĞASINA İÇKİN SINIRLAR VE TASARIM HAKKINA ETKİLERİ

I. SINIRLAMALARIN HUKUKİ NİTELİĞİ	189
II. COĞRAFİ SINIR	192
A. Sınai Mülkiyet Hukukunda Ülkesellik İlkesi	192
B. Ülkesellik İlkesinin Tasarım Hukukundaki Yansımaları	196
1. Hakkın Kazanılması Açısından	196
a. Aslen Kazanım (Hakkın Doğumu) Açısından	196
b. Devren ve Miras Yoluyla Gerçekleşen Kazanımlar Açısından	197
c. Çalışanların Tasarımlarına Yönelik Kanuni İntikaller Açısından	203
2. Hakkın Geçerliliği Açısından	205
3. Koruma Kapsamı Açısından	205
III. SÜRE SINIRI	208
A. Genel Olarak	208
B. Tasarım Hakkına Sağlanan Koruma Süresi	210
C. Sürenin Sona Ermesinin Sonuçları	212
1. Genel Olarak	212
2. Lisans Sözleşmeleri Açısından	213
D. Tasarım Hakkının Süre Bitiminden Önce Sona Erme Sebepleri	216
1. Vazgeçme	216
a. İradi Vazgeçme	216
b. Tartışmalı Bir Uygulama: Rekabet Kurulu Müdahalesi Sonucunda Tasarım Hakkından Vazgeçilmesi	218
2. Hükümsüzlük	220
IV. HAKKIN TÜKENMESİ	222
A. Tükenme Kavramı ve Önemi	222
B. Coğrafi Etki Alanı	224
C. Uygulama Koşulları	230
1. Koruma Altındaki Bir Tasarımın Varlığı	230
2. Piyasaya Sunma Fiili	231
a. Piyasaya Sunma İradesi ve Zilyetliğin Devri	231

b.	Kira, Ödünç ve Benzeri İşlemler Yoluyla Piyasaya Sürmede Hakkın Tüken(me)mesi.....	233
c.	Mülkiyet Hakkının İyiniyetle Kazanılması Hâlinde Tasarım Hakkının Tükenmesi	234
3.	Piyasaya Sunma Eyleminin Hak Sahibi Tarafından Bizzat veya Onun İzni ile Üçüncü Kişiler Tarafından Gerçekleşmesi.....	236
a.	Genel Olarak.....	236
b.	Üçüncü Kişilerle veya Lisans Alanla Yapılan Sözleşmelerde Yer Alan Kısıtlayıcı Hükümlerin Etkisi	237
D.	Tükenme Kapsamındaki Fiiller	240
1.	Genel Olarak	240
2.	Dijital Ortamdaki Fiillere Yönelik Tartışmalar	241
3.	Onarım Fiilinin Durumu.....	244
a.	Kural: Onarım Fiilinin Tükenme İlkesi Kapsamında Serbest Olması	244
b.	İstisna: Yeniden Üretim Niteliğindeki Onarımlar	245
c.	Sürdürülebilirlik Tartışmaları Işığında Onarım Serbestisinin Sınırları	246
4.	Yeniden Dolum ve Ambalajlama Fiillerinin Durumu	250
5.	Kötüleştirme ve Değiştirme Yasağının Tasarım Hakkı Açısından Uygulanabilirliği	252

BEŞİNCİ BÖLÜM

KÜMÜLATİF KORUMANIN SINIRLAMALAR AÇISINDAN ETKİSİ

I.	KÜMÜLATİF KORUMA KAVRAMI VE REKABET PİYASASINA ETKİLERİ	255
A.	Genel Olarak	255
B.	Geier'in Kümülatif Korumaya Yönelik Ekonomik Analizleri	257
II.	TASARIMLARIN FİKRİ MÜLKİYET HUKUKUNUN ÇEŞİTLİ DALLARI KAPSAMINDA KORUNMASI	259
A.	Tasarımların Marka Hakkı Kapsamında Korunması	260
1.	Genel Olarak	260
2.	Marka Hakkının Sınırları	262
3.	Marka Hakkının Sınırları ile Tasarım Hakkının Etkileşimi	264
a.	Kümülatif Koruma Tartışmaları Işığında Mala Asli Değerini Veren Şekil veya Diğer Özellikler Sınırlaması	264
b.	Teknik İşlevsellik Sınırlamasının Marka ve Tasarım Hukukundaki Farklı Görünümleri	269
c.	Eşdeğer Parça İstisnasının Marka Hakkı Açısından Uygulanabilirliği.....	273

B.	Tasarımların Patent ve Faydalı Model Hakları Kapsamında Korunması	279
1.	Genel Olarak	279
2.	Patent ve Faydalı Model Haklarının Sınırları	281
3.	Patent ve Faydalı Model Haklarının Sınırları ile Tasarım Hakkının Etkileşimi	283
a.	Eğitim ve Referans Amaçlı Kullanım İstisnasının Patent ve Faydalı Model Hakları Açısından Uygulanabilirliği	283
b.	Zorunlu Lisans Sınırlamasının Tasarım Hakkı Açısından Uygulanabilirliği	289
C.	Tasarımların Telif Hakları Kapsamında Korunması	297
1.	Temel Kural ve Kullanım Amaçlı Ürünlerin Durumu	297
2.	Telif Hakkının Sınırları	303
3.	Telif Hakkının Sınırları ile Tasarım Hakkının Etkileşimi	306
a.	Genel Olarak	306
b.	Teknik İşlevsellik Sınırlamasının Telif Hakkı Açısından Uygulanabilirliği	309
c.	Panorama Serbestisinin Tasarım Hakkı Açısından Uygulanabilirliği	312
d.	Kümülatif Korumada Hakkın Tükenmesi	316
III.	TASARIMLARIN HAKSIZ REKABET HUKUKU KAPSAMINDA KORUNMASI	320
A.	Genel Olarak	320
B.	Tasarımlara Haksız Rekabet Hükümlerinin Uygulanması Hakkında Görüşler	321
1.	SMK Karşısında Haksız Rekabet Hükümlerinin Uygulanmasına Mesafeli Yaklaşan Görüşler	321
2.	Tasarımların Haksız Rekabet Hükümleriyle Korunabileceğini Kabul Eden Görüşler	323
C.	Yargıtay'ın Kümülatif Korumaya İlişkin İçtihat Çizgisinin Gelişimi	325
1.	SMK Öncesi Dönem	325
2.	SMK Dönemi	327
a.	Tescilsiz Tasarımlar Açısından	327
b.	Tescilli Tasarımlar Açısından	329
D.	Görüşümüz	332
1.	Kümülatif Koruma ve Ölçülü Uygulama	332
2.	Haksız Rekabet Hükümlerinin Uygulanabilme Koşulları	333
3.	SMK'daki Sınırlamaların Haksız Rekabet Hukukuna Etkisi	335
a.	SMK Hükümlerine Göre Korunan Tasarımlar Bakımından Değerlendirme	335

aa. SMK'da Tecavüz Sayılan Fiillerle Gerçekleştirilen Müdahaleler	335
bb. SMK'daki Tecavüz Fiillerinin Kapsamını Aşan Müdahaleler.....	337
b. SMK Hükümlerine Göre Korunmayan Tasarımlar Bakımından Değerlendirme	338
aa. SMK'da Tecavüz Sayılan Fiillerle Gerçekleştirilen Müdahaleler	338
bb. SMK'daki Tecavüz Fiillerinin Kapsamını Aşan Müdahaleler.....	339
SONUÇ.....	347
KAYNAKLAR.....	361
KARAR DİZİNİ.....	384
KAVRAM DİZİNİ	389